

Čís. 6792.

Od okamžiku, kdy postup (cese) stal se hotovým, nemůže postoupitel nakládati svou pohledávkou. Pokud neíše v prohlášení stran spařřevati postup pohledávky.

Zakoupil-li manžel stavební hmoty a použil-li jich ku výstavbě stavení, společného manželům, lze se domáhati zaplacení ceny stavebních hmot i na manželce (§ 1041 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 10. února 1927, Rv I 1017/26.)

František H. koupil od žalobce cihly, jichž použil k výstavbě stavení, společného jemu a jeho manželce Růženě H-ové. Proti žalobě o zaplacení cihel namítal žalovaný František H. najmě, že postoupil žalobci svou pohledávku proti pozůstalosti po Františce L-ové, žalovaná Růžena H-ová pak namítla nedostatek pasivního oprávnění ku sporu, ježto cihly koupil František H. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** mimo jiné z těchto **d ů v o d ů**: Postup podle §u 1392 obč. zák. působí pouze přeměnu práv přistoupením nového věřitele. Postupní smlouvou vzniká pouze mezi postoupitelem a postupníkem, nikoli však mezi tímto a převzatým dlužníkem nový závazek (§ 1395 obč. zák.). Pokud postupník neobdrží z postupu uspokojení, zůstává závazek postupníkův v platnosti, jak tomu dokonce jest v pochybnosti i při skutečném převzetí dluhu (§ 1406 obč. zák.). Z tvrzeného postupu nemožou tedy žalovaní odvozovati osvobození od dluhu, a tedy též ne závazek žalobcův až do skončení pozůstalosti po Františce L-ové nedomáhati se plnění proti žalovaným, zejména když podle bezvadného zjištění prvního soudu nebylo mezi stranami smluveno posečkání.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání napadá právní názor (§ 503 č. 4 c. ř. s.) odvolacího soudu, podle něhož prý postup podle §u 1392 obč. zák. působí pouze přeměnu práv **p ř i s t o u p e n í m** nového věřitele, takže, pokud neobdrží postupník z postupu uspokojení, zůstává závazek postoupitelův vůči postupníku v platnosti. Tento právní názor ovšem sdíleti nelze, neboť postup pohledávky působí, že ten, kdo dosud byl věřitelem, přestal jím býti, a věřitelem se stal kdosi jiný. Odtud se podává, že od okamžiku, kdy postup se stal hotovým, nemůže postoupitel pohledávkou nakládati (Krčmář, Právo obligační 1924 str. 88). To plyne z ustanovení §u 1396 obč. zák., dle něhož nemůže dlužník platně platiti postoupiteli, jakmile zví o postupu. Postoupitel ručí přece postupníku při úplatném postupu, o který zde jde, pouze za pravost a dobytost postoupené pohledávky (§ 1397 obč. zák.). Nicméně nemůže prvžalovaný z postupu, tak jak jest zjištěn prohlášením ze dne 25. srpna 1924, vyvozovati nedostatek pasivní legitimace ke sporu, neboť ujednání, které bylo uzavřeno mezi stranami na základě nabídky žalovaného ze dne 25. srpna, vlastně postupem není a pouhé pojmenování její postupem nemůže založiti mezi

stranami účinky postupu, když se podmínek postupu nedostává. V nabídce tvrdí totiž procesní zmocněnec žalovaných, že v pozůstalostní věci po Františce L-ové byla mezi dědici uzavřena dohoda, dle níž přísluší Františku H-ovi mimo podíl dědický a mimo nárok na náhradu nákladů za Františku L-ovou vynaložených, ještě nárok na část směnečných pohledávek, které na něho byly L-ovou přeneseny ve výši asi 72.000 Kč, z čehož aspoň 50.000 Kč bude hotově vyplaceno (dobytno), a dodává, že H. tento nárok žalobci postoupil a z m o c n ě n c i s v ě m u (D r u. W-o v i) u d ě l i l p ř í k a z, a b y ž a l o b c i v y p l a t i l, dojde-li k jich výplatě, c e l ý n a ň p ř i p a d a j í c í o b n o s a ž d o v ý š e j e h o p o h l e d á v k y. Tímto prohlášením nebyl vlastně žalobci postoupen nárok H-ův na vydání směnek z pozůstalosti L-ové postoupených H-ovi zůstavitelkou Františkou L-ovou, ani právo samostatně směnky zažalovati, nýbrž bylo p o u z e s l í b e n o žalobci z a p l a c e n í jeho pohledávky, jakmile budou směnečné pohledávky Františku H-ovi zaplacený. Nešlo ani o postup k zajištění, jak míní první soud, neboť oním prohlášením nebyl zmocněn žalobce ani k eskontování směnečných pohledávek, ani zde není zajišťovacího postupu, neboť nebylo umluveno, že směnečné pohledávky má vydobýti žalobce postupník a přebytek vydati Františku H-ovi. Konečně nebyl umluven ani pravý zajišťovací postup, dle něhož by postupník (žalobce) měl právo učiniti se uspokojena z postoupené pohledávky toliko, pak-li postupitel včas nezplatí. (Srv. Ehrenzweig, Das Recht der Schuldverhältnisse 1920 str. 240 a 241.). Nelze proto mluvíti o postupu ve smyslu §§ 1392—1399 obč. zák. a nemohou též nastati účinky postupu, o nichž dovolání se zmiňuje; žalobce nemůže totiž se učiniti přímo jako postupník zaplacená z dědických nároků Františka H-a proti pozůstalosti Františky L-ové, neboť se ve skutečnosti nestal postupníkem. Žalobce může se proto domáhati zaplacení své pohledávky na žalovaném Františku H-ovi, ježto dosud nebyl uspokojen. Tím padají však rovněž pochybnosti ve příčině splatnosti žalobcovy pohledávky, pokud jest jim platnost zmíněného postupu předpokladem. Co se tkne spolužalované Růženy H-ové, jest sice správným tvrzení dovolání, že žaloba nárok žalobcův proti ní neopírala o předpis §u 1041 obč. zák., dovolatelka však přehlíží, že žalobce za sporu ještě před skončením líčení před procesním soudem opřel žalobní nárok proti spolužalované též o ustanovení §u 1041 obč. zák. a to právem. Pokud nejde o důvod §u 1238 obč. zák., neboť první žalovaný koupil cihly pro společný dům též jako zákonný zástupce manželčin, bylo správně přihlédnuto k tomu, že cihly prvžalovaným od žalobce koupené byly, jak bylo prvním soudem výslovně zjištěno, upotřebeny na zbudování domu oběma žalovaným společného. Poněvadž pak cihly ty se staly nyní součástí nemovitosti žalovaným patřící a nelze jich in natura zpět žádati, může žalobce podle §u 1041 obč. zák. žádati jich skutečnou cenu též na tom, v jehož prospěch byly vynaloženy. Že by jich cena se neshodovala s t r h o v o u cenou žalobcem požadovanou, nebylo žalovanou stranou namítáno.